

SPIS TREŚCI

	Str.
OD AUTORA	5
I. WIADOMOŚCI WSTĘPNE	
Terytorium — charakterystyka geograficzna	10
Kraj w oczach średniowiecznego zachodu	13
Nazwa kraju	14
II. PIERWSI MIESZKAŃCY	
Paleolit	17
Neolit	19
Epoka brązu	20
Epoka żelaza	23
Pierwotne wierzenia	25
Kultura miłogrodzka	25
Kultura zarubiniecka	26
Wielka wędrówka ludów	26
III. RUŚ ZACHODNIA W PAŃSTWIE KIJOWSKIM	
Plemiona wschodniosłowiańskie	28
Dregowicze	29
Krywicze	31
Radymicze	32
Granice plemienne	35
Gospodarka. Grody	35
Ośrodki państwowotwórcze na Rusi	37
Państwo kijowskie	38
Kijów a dawna geografia plemienna	39
Kultura materialna	40
Kultura społeczna	41
Kultura duchowa. Chrystianizacja	42
Biskupstwa w Turowie i Połocku	43
Zróżnicowanie kulturowe państwa kijowskiego i elementy integracji	45

IV. ROZBICIE DZIELNICOWE. PODBÓJ ZIEM RUSKICH PRZEZ TATARÓW I LITWINÓW Str.

Rozpad państwa kijowskiego	47
Agresja tatarska na Rusi	47
Oblicze gospodarcze kraju w XII—XIV wieku	48
Księstwa zachodnioruskie	50
Problem zależności Litwy od Rusi	51
Powstanie państwa na Litwie	52
Stosunki rusko-litewskie na odcinku połockim	53
Dwie formy ekspansji — rabunkowa i polityczna	54
Ekspansja władców litewskich na Rusi Czarnej	55
Koncepcja nowego państwa	57
Pogańskie państwo Giedymina	57
Program polityki ruskiej Olgerda	61
W przededniu unii	63
Kultura Rusi zachodniej w XII—XIV wieku	65

V. W WIELKIM KSIĘSTWIE LITEWSKIM (DO POŁOWY XVI WIEKU)

Geneza unii jagiellońskiej	70
Wielkie Księstwo Litewskie	72
Katolicyzm i prawosławie. Początki nietolerancji religijnej	75
Przywileje dla bojarstwa ruskiego	76
Gospodarka wiejska	79
Kategorie ludności rolniczej	81
Miasta i miasteczka	83
Stosunki etniczne	86
Stosunki własnościowe. Początki latyfundiów	87
Zaludnienie	90
Podziały administracyjne	91
Kultura XV i pierwszej połowy XVI wieku	93
Początki kodyfikacji praw	95
Najazdy tatarskie	99
Stosunki z państwem moskiewskim	100

VI. W RZECZYPOSPOLITEJ SZLACHECKIEJ. CZASY POKOJU

Unia lubelska	102
Nowy kształt państwa	105
Przyrost zaludnienia	107
Przełom w rolnictwie — pomiaru włóczna	108
Gospodarka folwarczna	111
Ucisk społeczny na wsi	114
Rzemiosło i handel wewnętrzny	116
Handel międzynarodowy	119
Prawo skodyfikowane i zwyczajowe	123
Demokracja szlachecka — rządy sejmikowe	125
Geneza reformacji	130
Sytuacja wyznaniowa w drugiej połowie XVI wieku	132

	Str.
Unia brzeska i jej skutki	136
Rozwój piśmiennictwa narodowego	141
Szkolnictwo i nauka	145
Działalność charytatywna	149
Skarbowość i wojsko	150
Architektura doby Odrodzenia i Baroku	152
Elementy integracji i dezintegracji społeczeństwa	153

VII. W RZECZYPOSPOLITEJ SZLACHECKIEJ. CZASY WOJEN I ODBUDOWY

Powstanie ludowe 1648—1649	156
Wybuch wojny z Rosją	160
Stronnictwo prorosyjskie wśród szlachty	163
Wznowienie wojny. Traktat andruszowski	166
Sytuacja polityczna na przełomie XVII i XVIII wieku	170
Regres demograficzny i wzrost zaludnienia	172
Wieś i produkcja rolna	178
Próby ożywienia gospodarki. Manufaktury	182
Decentralizacja władzy — rządy magnackie	187
Traktat rozbiorowy 1772 r.	189
Dwa nurty w kulturze	190
Zaostrzenie się konfliktów religijnych. Przywrócenie tolerancji	193
Komisja Edukacji Narodowej na Białorusi	195
Przemiany ustrojowe — rok 1791	196
Ostatnie lata Rzeczypospolitej	197

VIII. W PAŃSTWIE ROSYJSKIM. ZMIERZCH FEUDALIZMU

Represje popowstaniowe. Serwilizm szlachty	200
Zmiany administracyjno-ustrojowe pod koniec XVIII wieku	201
Sytuacja ekonomiczno-społeczna w początkach XIX wieku	202
Stosunki narodowościowo-kulturalne	205
Wojna 1812 roku	206
Postępowe organizacje młodzieżowe	210
Powstanie listopadowe na Białorusi	211
Sytuacja społeczno-polityczna w okresie międzypowstaniowym	212
Gospodarka wiejska i miejska w połowie stulecia	214
Życie umysłowe — ciągłość tradycji	216
Literatura białoruska. Wincenty Dunin-Marcinkiewicz	217
Ruch konspiracyjny 1846—1848	221
Struktura demograficzna	223
Reforma uwłaszczeniowa	225
Powstanie styczniowe na Białorusi	228
Represje popowstaniowe	235

IX. W PAŃSTWIE ROSYJSKIM. POCZĄTKI KAPITALIZMU

Wieś po reformie uwłaszczeniowej	237
Miasto z przełomu XIX i XX wieku	241

	Str.
Produkcja przemysłowa	243
Zaludnienie	246
Kościół i społeczeństwo	249
Oświata ludowa	252
Nauka i literatura	253
Formowanie się nowoczesnego narodu	256
Początki ruchu robotniczego. Partie polityczne	259
Rewolucja 1905—1907	263
Okres reakcji — rządy Stołypina	266
Białoruś przed wybuchem I wojny światowej — nowy wzrost napięć socjal- nych	268
Kultura w początkach XX wieku	270
X. U POCZĄTKÓW WŁASNEJ PAŃSTWOWOŚCI	
Społeczeństwo wobec konfliktu europejskiego	277
I wojna światowa na ziemiach białoruskich	279
Upadek caratu	282
Rozwój sytuacji rewolucyjnej	283
Październik 1917 roku	287
Proniemiecki ruch nacjonalistyczny	289
Powstanie Białoruskiej Radzieckiej Republiki Socjalistycznej	290
Polskie koncepcje sprawy białoruskiej	293
Republika Litewsko-Białoruska	296
Wojna polsko-radziecka	299
XI. OKRES MIĘDZYWOJENNY: DWIE DROGI ROZWOJU (1921—1941)	
Kształtowanie się terytorium. Podziały administracyjne	302
Stosunki demograficzne	304
Odbudowa zniszczeń wojennych w Białoruskiej SRR	305
Powstanie ZSRR	308
Walka klasowa w pierwszych latach władzy radzieckiej	309
Industrializacja kraju	310
Kolektywizacja wsi	313
Kultura masowa. Oświata i szkolnictwo	314
Nauka, literatura i sztuka	316
Białoruś Zachodnia — stosunki gospodarczo-społeczne	320
Białoruś Zachodnia — kultura, ideologia, walka klasowa	325
Partie polityczne Białorusi Zachodniej	328
Białoruś Zachodnia w początkach II wojny światowej	331
Przeobrażenia socjalistyczne na Białorusi Zachodniej — trzecia pięciolatka	333
XII. DRUGA WOJNA ŚWIATOWA (1941—1945)	
Napaść hitlerowska na Związek Radziecki	336
Zajęcie Białorusi przez Niemców	337
Okupacja kraju	340
Ruch partyzancki	343
Operacja białoruska — wyzwolenie	345
Bilans zniszczeń	350

XIII. ODBUDOWA KRAJU I TWORZENIE PODSTAW SPOŁECZEŃSTWA KOMUNISTYCZ-
NEGO

	Str.
Obszar i struktura administracyjna. Rozwój demograficzny	352
Odbudowa przemysłu i rolnictwa	354
Warunki bytowe ludności	359
Kultura w pierwszych latach powojennych	360
Białoruś krajem przemysłowo-rolniczym	362
Białorusini w Polsce współczesnej	364
Naród i narodowość. Próba syntezy	366
WSKAZÓWKI BIBLIOGRAFICZNE	370
INDEKS NAZWISK	375
INDEKS NAZW GEOGRAFICZNYCH I ETNICZNYCH	389
SPIS ILUSTRACJI	398
SPIS MAP	400